

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 96
Bolderslev Skov og Uge Skov

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 96 Bolderslev Skov og Uge
Skov

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Naturstyrelsen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

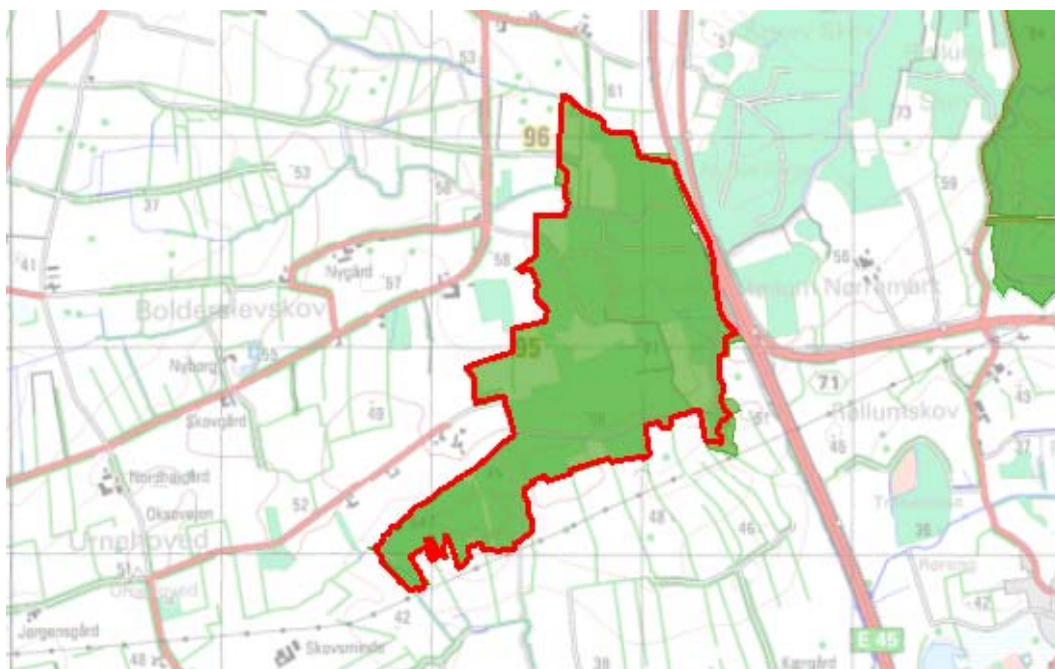
978-87-7279-805-9

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N96 *Bolderslev Skov og Uge Skov* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 154 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

I denne plejeplan er arealer og indsats opdelt på henholdsvis skovnaturtyper og arter. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan.

For supplerende læsning henvises til [enhedens driftsplan](#).

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015, dog 2021 for skovbevoksede, fredskovpligtige arealer.

Områdebeskrivelse

De statsejede skove Bolderslev Skov og Uge Skov ligger sydvest for Aabenraa. Skovene har særlig værdi på grund af deres urskovsagtige præg med forekomster af små- og storbladet lind i blandskov. Skovene er fredede og de fleste arealer udlagt til urørt skov.

Området er udpeget for kalkrige og næringsrige søer, en række forskellige skovtyper samt stor vandsalamander, desuden er området levested for bjergsalamander.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Alle arealer i Natura 2000-området ejes af Naturstyrelsen.

Tabel A Naturtyper og arter i plejeplanen

Naturtype/art	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Skovnaturtyper	91D0	Skovbevokset tørvemose	1
	91E0	Elle- og askeskov	14
	9130	Bøg på muld	78
	9160	Ege-blandskov	15
Ialt			108
(Levesteder for) arter		Stor vandsalamander	Ikke vurderet

Tabel A viser Naturstyrelsens arealer med naturtyper i området. Desuden vises de arter fra udpegningsgrundlaget, der forekommer (eller som potentielt vil kunne indfinde sig med den rette forvaltning) i området.

Udtrykket "Ikke vurderet" vidner om, at der ikke findes nogen arealregistrering for arter.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for skovnaturtyper og arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype, og det samme kan være tilfældet for en art.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. På et givent areal kan der forekomme mere end én slags pleje/drift, ligesom der kan være fastlagt flere tiltag for en art.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

❖ Skovnaturtyper

Skovnaturtyper sikres ved at alle arealerne er udlagt til urørt skov, hvor bl.a. mængden af dødt ved stiger.

Dog foretages bekæmpelse af problemarten bjørneklo, ligesom der én gang for alle er sket lukning af grøfter.

Tabel B Mål for skovnaturtyper

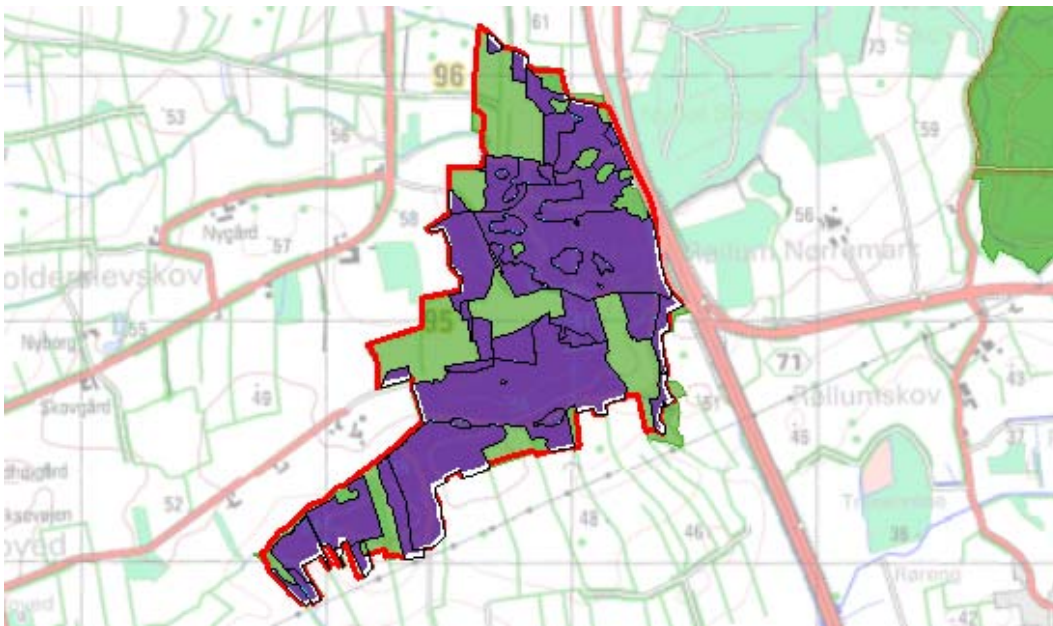
		Periodens mål	Ha (ca.)
91D0	Skovbevokset tørvemose	Naturlig dynamik	1
		Sikring af naturtypen	1
		Forbedring af hydrologi	1
91E0	Elle- og askeskov	Naturlig dynamik	14
		Sikring af naturtypen	14
		Forbedring af hydrologi	12
9130	Bøg på muld	Naturlig dynamik	78
		Sikring af naturtypen	78
		Naturtypebevarende pleje	5
		Forbedring af hydrologi	67
9160	Ege-blandskov	Naturlig dynamik	15
		Sikring af naturtypen	15

Tabel C Forvaltning af skovnaturtyper

		Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
91D0	Skovbevokset tørvemose	Urørt skov	eksisterende	1
		Aktiv lukning af dræn og grøfter	eksisterende	1
91E0	Elle- og askeskov	Urørt skov	eksisterende	14
		Aktiv lukning af dræn og grøfter	eksisterende	12
9130	Bøg på muld	Urørt skov	eksisterende	78
		Bekæmpelse af invasive arter	nyt	5
		Aktiv lukning af dræn og grøfter	eksisterende	67
9160	Ege-blandskov	Urørt skov	eksisterende	15

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Billede 3 Kort der viser arealer med skovnaturtyper (lilla).

Billede 4 Urskovsstemning med småbladet lind.

❖ **Arter**

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af indsatsen for naturtyperne i området. Det er også tilfældet i dette område, hvor Naturstyrelsen ikke planlægger yderligere indsats for arten på udpegningsgrundlaget end den pleje, der er oplyst under naturtyperne.

	Periodens mål
1166 Stor vandsalamander	Sikring af artens levested

Tabel D Mål for arter

	Plejetiltag
1166 Stor vandsalamander	Ingen indsats i perioden aht. art alene

Tabel E Specifik artspleje

Bilag

Bilag 1:   Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N96

De statsejede skove Bolderslev Skov og Uge Skov ligger sydvest for Åbenrå. Skovene har særlig værdi på grund af deres urskovsagtige præg med forekomster af småbladet og storbladet lind i blandskov. Skovene er fredede og de fleste arealer udlagt til urørt skov.

Området er udpeget for kalkrige og næringsrige søer, en række forskellige skovtyper samt stor vandsalamander, desuden er området levested for bjergsalamander.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Skovnaturtyper	91D0	Skovbevokset tørvemose	1
	91E0	Elle- og askeskov	14
	9130	Bøg på muld	78
	9160	Ege-blandskov	15
Ialt			108

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i tabel b nedenfor.

Der skelnes mellem "Eksisterende driftsplan mv." og "Nyt", da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for skovnaturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Urørt skov	eksisterende	108
Bekæmpelse af invasive arter	nyt	5
Forbedring af hydrologi	eksisterende	80

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese arten på udpegningsgrundlaget.

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplan N96 Bolderslev Skov og Uge Skov

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#)

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Bolderslev og Uge Skove blev fredet den 30. september 1999 ved Naturklagenævnets afgørelse. Størstedelen af arealerne er fredet med det formål at sikre dem som urørt skov. Nogle åbne arealer er beskyttet mod indgreb, så de kan vokse ind i en tilstand af urørt skov og andre åbne arealer er sikret som ekstensive græsningsarealer.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil skovene henligge som urørte skove jfr. fredningsbestemmelserne. Foryngelse af skovene vil ske ved naturforyngelse og skovene vil hverken blive sprøjtet eller gødsket. Alle forekomster af skovnaturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Endelig vil den invasive art japan-pileurt ikke blive bekæmpet.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

Den planlagte drift og pleje vil kunne ændre udbredelsen af arter i området samt udbredelse og tilstand af forskellige naturtyper.

Udlæg til urørt skov vil på sigt medføre en anden skovstruktur.

Omfattende grøftelukninger i 2008 vil desuden medføre ændret skovstruktur fremover.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder næringsstofbelastning samt tilgroning og overskygning af vandhuller. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget, samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen, samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		<p>Den biologiske mangfoldighed knyttet til skovnaturtyperne bøg på muld, ege-blandskov, elle- og askeskov samt skovbevokset tørvemose er sikret/sikres og øges ved at skovnaturtypeforekomsterne er udlagt til urørt skov via fredningen, ved at ubevoksede arealer vokser ind i udpegede skovnaturtyper, og ved omfattende grøftelukninger i 2008.</p> <p>Den planlagte bekæmpelse af den invasive art bjørneklo vil påvirke artssammensætningen i området og således modvirke at problemarter bliver dominerende på bekostning af arter tilknyttet naturtyperne.</p> <p>Den planlagte drift og pleje fastholder og/eller genopretter naturtyperne på udpegningsgrundlaget med deres karakteristiske</p>

			arter.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag men besværliggøres samtidigt af naturlig tilgroning af skovveje og stier, væltede træer og mere vådt terræn.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Eventuelle konsekvenser for rødlistede arter, gullistede ansvarsarter eller bilag IV-arter kendt fra området, som omfattes af plejeplanen, vurderes hovedsageligt at være neutrale eller positive. Udover en række rød- eller gullistede arter drejer det sig om bilag IV-arter indenfor flagermusordenen og stor vandsalamander, som også er på udpegningsgrundlaget. (Kendskabet til de enkelte flagermusarter er mangelfuldt). Det vurderes at udbredelsen af visse kulturbetingede arter vil reduceres, herunder bestandene af engblomme.
Jordbund		X	
Vand	X		De gennemførte grøftelukninger i 2008 har ført til mere naturlige hydrologiske forhold for de våde naturtyper på udpegningsgrundlaget. Det samlede areal med disse naturtyper vil på sigt stige.
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab	X		Landskabet vil blive påvirket ved at visse lysåbne arealer gror til i skov og ved at den planlagte ekstensive drift og naturpleje på andre arealer vil opretholde det lysåbne landskab. Plejeplanen bidrager således positivt til bevarelsen af eksisterende landskabelige værdier. Udlæg til urørt skov og grøftelukning medfører desuden, at der kommer mere vand i landskabet.
Kulturarv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

i) Overvågning

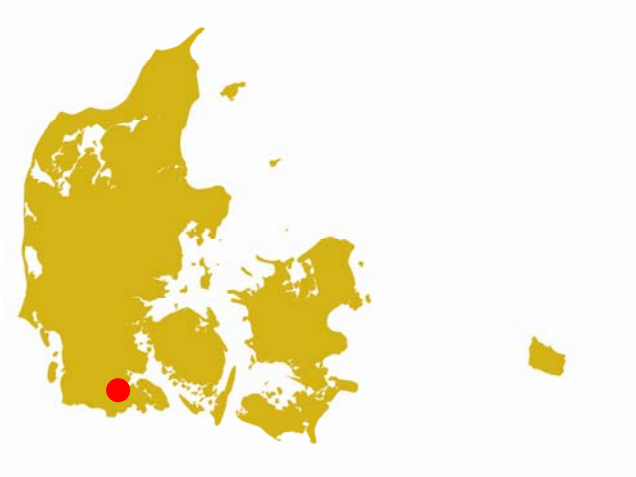
Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i N96 Bolderslev Skov og Uge Skov. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil naturtyperne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til styrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes med udlægningen af urørt skov at sikre, bevare og forbedre naturtilstanden på de udpegede skovnaturtyper samt at øge det samlede areal af de udlagte naturtyper.

Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden i området ved hjælp af ekstensiv drift og pleje af de lysåbne naturtyper på områdets udpegningsgrundlag samt den gennemførte genopretning af mere naturlige hydrologiske forhold. Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden for skovnaturtyperne på områdets udpegningsgrundlag ved hjælp af deres udlægning til urørt skov og den gennemførte genopretning af mere naturlige hydrologiske forhold.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk